

EL 9 NOU

Una part rellevant de l'esforç fiscal dels ciutadans es destina a garantir uns serveis públics eficients que contribueixen el màxim possible a equiparar drets. Aquest principi no posa en qüestió qui ha de prestar el servei, si les administracions o entitats privades, tot i que a les primeres els pertoca vetllar per la seva eficiència. Durant molts anys, una bona colla dels serveis de totes les administracions, en especial les locals, han estat cedides, via concessió, a empreses privades sota el pretext de l'eficiència, tot i que algunes

Serveis públics en mans privades

veus comencen a qüestionar aquest sistema. Alguns ajuntaments, per exemple, tenen obert el debat sobre la possibilitat de recuperar serveis, com el subministrament d'aigua, que havien passat en molts casos a mans privades.

És un debat que pren cos a mesura que la ciutadania recupera veu i voluntat de participar en les qüestions

que l'afecten. Un debat necessari que s'ha d'afrontar sense apriorismes i amb l'objectiu que, efectivament, els recursos que paga la ciutadania es distribueixin amb la màxima eficiència.

Entre els serveis a la ciutadania hi figura el de la seguretat. També la seguretat viària. En els últims anys, alguns mecanismes per

garantir la seguretat viària han passat, també, per un procés en què el sector privat ha guanyat protagonisme. L'extensió de sistemes a partir dels quals es multen els vehicles que excedeixen la velocitat permesa a través de senyalitzacions semafòriques ha provocat controvèrsia. A les Franqueses, fins i tot una xifra notable de denúncies

judicials, resoltes amb sentències no sempre coincidents. Són denúncies que demostren que la implantació es va fer sense el necessari debat serè.

En aquest context, apareixen ombres de dubte sobre aquest sistema amb l'operació que aquesta setmana s'ha fet en diversos ajuntaments, entre els quals el de Mollet, per la suposada contractació irregular del servei foto vermell. Tot i que, com sempre, s'ha d'estar pendent del que resolguin les investigacions, hi ha com a fet cert que es genera desconfiança en el sistema. I, amb desconfiança, el debat tampoc no pot ser serè.

Les pensions o la distòpia del robot d'Asimov

Francesc Bellavista

Soci director de Bellavista

<<http://tendencias2050.com/ca>>

A la majoria de països desenvolupats s'observen dues tendències demogràfiques predominants i simultànies: una taxa de natalitat molt baixa i l'allargament de l'esperança de vida. L'efecte que se'n deriva és un envelliment progressiu de la població que tindrà conseqüències econòmiques i socials rellevants.

Hi ha una estreta correlació entre nivell de vida, baixa natalitat i esperança de vida més llarga. Un exemple: a Itàlia aquesta darrera va baixar –tot i que de forma gairebé imperceptible i temporal–, per primera vegada en la seva història recent, l'any 2015, sembla que arran de la reducció de l'estat de benestar per les retallades de despesa social com a conseqüència de la crisi econòmica.

En termes generals, es preveu que la taxa de fertilitat romangui molt baixa –si no negativa– en la majoria dels països industrialitzats, mentre que l'esperança de vida augmenta a raó de cinc hores per cada dia transcorregut. Caldrà veure, a més, com afectaran a aquesta mesura els ja avançats tractaments genètics antienvelliment.

Espanya és un cas paradigmàtic d'aquesta realitat i es preveu que l'any 2050 sigui el segon país més envellit del món (després del Japó i empatat amb Corea del Sud), amb un 36% de la població major de 65 anys i on, aproximadament, hi haurà dues persones en edat de jubilació per cada tres en edat de treballar.

Aquest horitzó obliga a plantejar-se dues qüestions. La primera versa sobre si s'ha de rejuvenir la població amb l'entrada de persones immigrants (segons l'ONU, Espanya necessitarà 12 milions d'immigrants qualificats o, dit amb una altra xifra, 240.000 cada any a partir del 2019). La segona està relacionada amb les pensions: com es pagaran, en el context dels processos demogràfics referits? La interrogació (o interrogant, a causa de la complexitat d'oferir una resposta acurada i amb fonament al repte plantejat) és l'eix sobre el qual pivota un debat de fons calat social en què s'albiren més ombres que clarors.

Espanya, com la majoria de països europeus, no té un sistema de pensions de capitalització i sí un de basat en el repartiment, o també denominat de solidaritat intergeneracional: les persones que cotitzen en l'actua-

Es preveu que l'any 2050 Espanya sigui el segon país més envellit del món (després del Japó i empatat amb Corea del Sud)

litat financen el pagament de les pensions existents en aquest moment. La principal evidència de la situació és que el sistema públic de pensions ha estat patint, en els últims anys, déficits creixents, i el que s'ingressa per la via de les contribucions no cobreix els pagaments efectuats en concepte de pensions.

La principal simptomatologia associada a aquesta disfunció té a veure amb el Fons de Reserva de les pensi-

ons. Aquest es troba en una situació precària, amb poc més de 8.000 milions d'euros disponibles (en comparació amb els 67.000 milions del 2011) que faran necessària una transfusió en forma de crèdit de l'Estat a la Seguretat Social per un valor superior als 15.000 milions d'euros aquest 2018 (l'any 2017 el préstec va sobrepassar els 10.000 milions).

El desafiament està servit. En la meua opinió, si no es troben les respostes adequades la situació pot generar un greu perjudici a les persones que han cotitzat durant tota la seva vida a canvi de la promesa de gaudir d'una vellesa digna, i el que és pitjor, sense que ningú respongui d'això. Caldria estudiar on van anar a parar les contribucions recaptades en els inicis del sistema, quan la jubilació estava fixada en els 65 anys i l'esperança de vida en els 59 anys, així com els abundants superàvits que es van produir entre els anys 1980 i 2000 i que van ser destinats a altres finalitats pressupostàries.

És cert que es considera el pagament de les pensions no contributives (orfanat i viduïtat) amb càrrec als pressupostos de l'Estat, o que s'estudia l'endarreriment de l'edat de jubilació i la reducció de la quantia a cobrar. Però, en qualsevol cas, sembla just pensar que si els excedents del sistema de pensions es van fer servir en el passat per pagar menys impostos, ara fossin els impostos els que financessin les pensions. Potser per això Pedro Sánchez ha proposat posar fil a l'agulla amb una nova taxa sobre els beneficis bancaris per contribuir a sufragar les pensions, igual com l'exministre Cristóbal Montoro es va treure de la màniga un pegot transmutat en forma d'impost sobre les activitats digitals –en una adaptació hispànica de la *taxa Google* de Brussel·les– amb la mateixa finalitat.

El grup cada cop més nombrós i políticament influent que integra els trams superiors d'edat de la piràmide de població difícilment permetrà amb els seus vots l'adopció de mesures que els perjudiquin (recordem les recents i multitudinàries marxes de pensionistes a les principals ciutats espanyoles, que han portat a l'enterrament de l'índex de revaloració), fins i tot si amb això penalitzen els seus descendents, curtcircuitant la solidaritat intergeneracional.

Un darrer element embolica més el panorama: davant l'auge de la robotització, de la intel·ligència artificial i de les noves tecnologies, avui ningú no pot assegurar que hi haurà feina per a la majoria. Viurem la paradoxa que siguin les màquines les que acabin pagant les pensions? El pobre robot d'Asimov, sotmès al compliment de tres lleis de caràcter ètic, encara ara la seva pròpia distòpia: garantir també les pensions humanes. Quina responsabilitat!